

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Κλεισούρας 8 Ν. Ηράκλειο Τ.Κ. 14121 Τηλ-Fax: 210-2832243

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΧΡΥΣΙΩΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ "Η ΠΑΝΑΓΙΑ"

Περίοδος Α' • Έτος 15ο • Αριθμός φύλλου 60 • Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2010

Οι χοροί του Συλλόγου μας

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκαν οι καθιερωμένοι χοροί του συλλόγου μας. Ο πρώτος χορός έγινε στη Λαμία στις 9 Ιανουαρίου 2010. Παρά το γεγονός ότι εκείνη ακριβώς την ημέρα πραγματοποιήθηκε και ο χορός του συνδέσμου Ευρυτανών Φθιώτιδας, αλλά και άλλων συλλόγων, οι Χρυσιώτες μας τίμησαν με την παρουσία τους. Το κέφι και ο χορός κράτησαν μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.

Το μεσημέρι της 24ης Ιανουαρίου 2010 πραγματοποιήθηκε ο χορός του συλλόγου μας στην Αθήνα. Ξεκίνησε με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας, το καλωσόρισμα του προέδρου κ. **Αντώνη Θ. Καρανίκα** και την ανάγνωση των χαιρετισμών, που απέστειλαν ο βουλευτής και συγχωριανός μας κ. **Ηλίας Καρανίκας** και ο δήμαρχος Βίνιανης κ. **Γεωργίου**, οι οποίοι δεν μπό-

Συνέχεια στην 4η σελ.

Ο πρόεδρος του συλλόγου μας **Αντώνης Καρανίκας** κόβει την πρωτοχρονιάτικη πίτα. Τον πλαισιώνουν ο **Χαράλαμπος Μπετσαθάς**, γραμματέας, η **Ευαγγελία Γιαννιώτη - Οικονόμου**, ταμίας, η **Πανωραία Γαϊτάνου**, αντιπρόεδρος και ο **Ευάγγελος Καρανίκας**.

Σέρνει το χορό ο εκπρόσωπος του συλλόγου μας στη Λαμία **Τάκης Αρκουμάνης**, στη σειρά ο πρόεδρος **Αντώνης Καρανίκας**, ο γραμματέας του δήμου μας **Νικόλαος Μαρούλης**, ο αναπληρωτής εκπρόσωπος του συλλόγου μας στη Λαμία **Γεώργιος Καρανίκας**, η συζυγός του **Αμαλία Αγραφιώτη** κι άλλοι χωριανοί.

Καθή Ανάσταση
σε όδους
τους Χρυσιώτες
και στους φίλους
του χωριού μας

Ένας ακόμα λόγος για να έρθετε στη Χρύσω το Πάσχα

Κάθε χρόνο το Πάσχα, πότε πολλοί και πότε λιγότεροι Χρυσιώτες και οι φίλοι τους, προτιμούν να ψήσουν τον οβελία τους στο προαύλιο του σχολείου, όπου ταυτόχρονα στήνεται ένα ωραίο «αυτοσχέδιο» γλέντι με τη συμμετοχή όχι μόνο αυτών που ψήνουν, αλλά και όλων των χωριανών που έτσι κι αλλιώς περνούν από εκεί για λίγο για να ανταλλάξουν ευχές και τελικά μένουν για ώρες γλεντώντας.

Τα μεζεδάκια είναι άφθονα μέχρι να ψηθεί το αρνί, τα παραδοσιακά γλυκά φτιαγμένα απ' τις νοικοκυρές του χωριού περισσεύουν και το κρασί πολλές φορές αποδεικνύεται πιο δυνατό απ' ό,τι φαινόταν στην αρχή και ατελειώτο.

Όλοι συνεισφέρουν σ' αυτό το γλέντι κυρίως διαθέτοντας περίσσια χαρά και αγάπη τη μέρα εκείνη. Κάποιες χρονιές μάλιστα στρώθηκε ένα τραπέζι για όλους εκεί στο προαύλιο του σχολείου και το τελείωμα αυτής της ξεχωριστής μέρας βρήκε

Συνέχεια στην 3η σελ.

Τα μονοπάτια της Χρύσως

Του **Ηλία Α. Καρανίκα**

ΛΑ STRADA Ε' ΥΙΤΑ (ο δρόμος είναι ζωή), έλεγαν οι αρχαίοι Ρωμαίοι. Και δεν είχαν άδικο, γι' αυτό και σε όλη την επικράτεια της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας είχαν φροντίσει να φτιάξουν δρόμους, καρδόμενους ή μουλαρόδρομους ακόμη και απλά μονοπάτια για πεζούς, όπου τα μέρη ήταν δύσβατα και δύσκολη η κατασκευή δρόμων. Γιατί χωρίς συγκοινωνίες όντως δεν υπάρχει ζωή γι' ανθρώπους.

Το χωριό μας, χτισμένο σχεδόν μέσα σε χαράδρα στους πρόποδες του Καυκιού και της Τούρλας, περιτριγυρισμένο από ορεινούς όγκους και απόκρημνα βράχια, είχε ελάχιστους δρόμους εξόδου και επικοινωνίας με τα υπόλοιπα χωριά, τις πλησιέστερες πόλεις Καρπενήσι - Αγρίνιο - Καρδίτσα ή ακόμη και τα κτήματα, που ήταν έξω απ' το χωριό.

Ο κυριότερος και καλύτερος μουλαρόδρομος ήταν αυτός που κατέβαινε Ανατολικά μαντάνια - Κόκκινη στράτα - Πάνω γεφύρι - Αγ. Σεραφείμ - Στενά

Συνέχεια στην 5η σελ.

Παλιές μνήμες Τωρινές συγκινήσεις

Στο τεύχος που κρατάτε δημοσιεύουμε μία φωτογραφία από το αρχείο του κ. **Αντώνη Θ. Καρανίκα**.

Διακρίνονται σε αυτή οι μαθητές που φοιτούσαν στο σχολείο το 1974. Είκοσι έξι μαθητές φοιτούσαν πριν από 36 χρόνια στο δημοτικό σχολείο του χωριού μας. Εδώ και μια δεκαετία δυστυχώς το σχολείο είναι κλειστό.

Όρθιοι από αριστερά: **Δήμητρα Π. Τσιλιγιάννη, Μαρία Σ. Σανούλη, Παναγιώτα Δ. Πολυχρόνη, Ανδρονίκη Α. Μούτσελου, Βασιλική Ν. Χαλκιά, Φωτεινή Ι. Ράμμου, Παναγιώτα Γ. Μπετσαθά, Ανθούλα Ι. Μπλέντζου, Μαρία Θ. Καρανίκα, Σωτήρης Σ. Σανούλης, Αντώνης Θ. Καρανίκας, Ιωάννης Γ. Μπετσαθάς.**

Καθιστοί από αριστερά: **Γρηγόρης Ι. Μαρούλης, Χρήστος Ν. Χαλκιάς, Κωνσταντίνος Α. Μούτσελος, Κωνσταντίνος Ν. Χαλκιάς, Σεραφείμ Δ. Πολυχρόνης, Στυλιανός Ι. Μαρούλης, Κωνσταντίνος Τ. Μούτσελος, Νικόλαος Δ. Πολυχρόνης, Νικόλαος Ι. Μαρούλης, Δήμητρα Τ. Μούτσελου, Παναγιώτης Α. Γιαννιώτης, Παναγιώτης Α. Μούτσελος, Κωνσταντίνος Χ. Θάλλας, Παναγιώτης Π. Καρανίκα.**

Δάσκαλος την χρονιά αυτή ήταν ο κ. **Θανάσης Σπύρου**.

Τα παλαιότυπα της μονής Τατάρνας... σύντομα στο Διαδίκτυο...!!!

Το γνωστό σε όλους μας **μοναστήρι της Τατάρνας**, το οποίο πολλοί από εμάς επισκεπτόμαστε κάθε καλοκαίρι, είναι ξεκουστό για την ιστορία του σε πάρα πολλούς προσκυνητές, αλλά και μελετητές. Πολλά έχουν γραφεί ως τώρα, τόσο για την προσφορά του στο υπόδουλο Γένοσ, όσο και για τους πολύτιμους θησαυρούς που φιλοξενεί. Πρόκειται πραγματικά για ένα σημαντικό μοναστήρι, το οποίο είναι χτισμένο σε ένα από τα πιο όμορφα σημεία της περιοχής, ανάμεσα στο νομό Ευρυτανίας και το νομό Αιτωλοακαρνανίας. Το όνομα της περιοχής... «**Αηδονορράχη**» (από τα πολλά αηδόνια που κελαηδούν εκεί την Άνοιξη). Εγώ την περιοχή αυτή την ονομάζω «ευλογημένη γη». Και αυτό, διότι το τοπίο είναι πραγματικά μαγευτικό, τόσο που τα λόγια είναι πολύ φτωχά για να περιγράψουν την πλούσια, αλλά και ταυτόχρονα σπάνια ομορφιά του. Για να το καταλάβει κανείς όμως αυτό, θα πρέπει ο ίδιος να περιηγηθεί από εκεί, όχι για να την «δει» απλά, αλλά για να την «νιώσει». Διότι αυτό που θα αντικρίσει μόνο με διάφορα συναισθήματα μπορεί να περιγραφεί: θαυμασμός, ηρεμία ψυχής, γαλήνη, συγκίνηση, μαγεία, ευλογία... και τόσα άλλα συναισθήματα που σε περιλούζουν τη στιγμή εκείνη και που σε κάνουν να νιώθεις τυχερός και ξεχωριστός που σου δόθηκε η ευκαιρία και μόνο να βρεθείς εκεί ....

Η Ιερά Μονή Τατάρνας
(πηγή <http://www.ecclesia.gr/greek/mon-shrines/tatarn.html>)

Όλοι αυτοί είναι λίγοι μόνο από τους λόγους που προσπαθώ, κάθε καλοκαίρι που επισκέπτομαι την αγαπημένη μου Χρύσω, να πηγαίνω προς το μοναστήρι της Τατάρνας. Φέτος, σκέπτομαι ότι θα ήθελα να επισκεφτώ το μοναστήρι και για έναν ακόμα λόγο... Η μονή διαθέτει μια πολύ αξιόλογη βιβλιοθήκη, γεγονός το οποίο δυστυχώς ως τώρα δεν είχα κατά νου. Το «ψυχής ιατρείον», όπως έχουν ονομάσει οι ίδιοι μοναχοί εκεί, περιλαμβάνει σπάνιο υλικό, χειρόγραφα μεγάλης αξίας, όπως οι λόγοι Γρηγορίου του Θεολό-

γου επί περγαμηνής του ΙΑ' αιώνας (το αρχαιότερο κειμήλιο της Μονής), παλαιότυπα, στερεότυπες εκδόσεις, μηναία με ενθυμήσεις, βιβλία ποικίλης ύλης, δωρεές και κληροδοτήματα από διάφορους επισκόπους και μητροπολίτες.

Θα ήθελα να δώσω λίγη μεγαλύτερη βαρύτητα στον όρο παλαιότυπα και κάποιες επιπλέον πληροφορίες για τις εκδόσεις αυτές, που δεν είναι τόσο γνωστές στο ευρύ κοινό. Με την ανακάλυψη της τυπογραφίας το 1454, μία νέα περίοδος για την κυκλοφορία των βιβλίων ξεκινάει, αφού η αναπαραγωγή τους γίνεται πλέον ευκολότερα και γρηγορότερα. Τα πρώτα έντυπα βιβλία ονομάστηκαν αρχέτυπα (στα λατινικά incunabula). Τα αρχέτυπα καλύπτουν την περίοδο από την ανακάλυψη της τυπογραφίας μέχρι το 1500. Το πρώτο λειτουργικό βιβλίο που τυπώθηκε ανήκει στην περίοδο αυτή και είναι ένα Ψαλτήριο του 1495. Τα παλαιότυπα βιβλία καταλαμβάνουν χρονικά το επόμενο χρονικό διάστημα, δηλαδή από το 1501 μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα ή ορθότερα μέχρι τις αρχές του 20ού. Τα περισσότερα διαδεδομένα και γνωστά αρχέτυπα και παλαιότυπα βιβλία, που όλα μαζί είναι γνωστά ως παλαιότυπα είναι τα λειτουργικά βιβλία. Δηλαδή βιβλία που το περιεχόμενό τους αφορά τη θεία λατρεία και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην εκκλησία. Παρόλα αυτά, τα παλαιά λειτουργικά βιβλία χρησιμοποιή-

ήθηκαν, στα δύσκολα χρόνια της Τουρκοκρατίας, και ως αναγνωστικά των παιδιών ή ως πρόχειρα σημειωματάρια. Στις κενές σελίδες, μπροστά και πίσω, ή στα περιθώρια των σελίδων συναντούμε διάφορες σημειώσεις, αριθμητικές πράξεις, ημερομηνίες, τοπικές πληροφορίες, αναφορές σε πρόσωπα κλπ.

Όπως πληροφορήθηκα πριν λίγες μέρες, φοιτητής του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙ Αθήνας εκπονεί την πτυχιακή του εργασία με θέμα τη δημιουργία ηλεκτρονικού καταλόγου των παλαιότυπων της μονής Τατάρνας (με βάση το σχήμα μεταδομένων Dublin Core, για όσους είναι γνώστες του αντικείμενου). Και το πιο σημαντικό, ο κατάλογος αυτός θα είναι σύντομα διαθέσιμος και μέσω του Διαδικτύου. Μεγάλη εξέλιξη, καθώς θα μπορεί ο οποιοσδήποτε, από κάθε πλευρά του πλανήτη, να έχει πρόσβαση στη βιβλιογραφική καταγραφή αυτών των αξιόλογων θησαυρών, ενός άγνωστου κόσμου, πολύ λιγότερο μελετημένου, που σίγουρα έχει πολλά να προσφέρει στο μέλλον, συμπληρώνοντας την ιστορική γνώση του παρελθόντος και δημιουργώντας καλύτερες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση του μέλλοντος.

Αναμένουμε λοιπόν με μεγάλο ενδιαφέρον!!!

Πανωραία Γαϊτάνου

Πόσο καλά γνωρίζετε το χωριό σας;

Του Γρηγόρη Τριανταφύλλου

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Δέντρο, που αναπτύσσεται σε μεγάλο υψόμετρο.
2. Ο αριθμός 12.
3. Ο αριθμός 21 - Ξύλινο δοχείο για τη συγκέντρωση γάλακτος.
5. Το επίθετο Χρυσιώτη δάσκαλου.
6. Γράμματα ποιητικά.
7. Βρίσκεται κάτω από τις σκεπαστές βρύσες- Η αμοιβή του μυλωνά.
9. Επώνυμο Χρυσιωτών που θυμίζει μεγάλη πόλη της Ηπείρου.
11. Άγιος, απέναντι από το σχολείο.
12. Ζουμί στην τοπική διάλεκτο.
13. Ακουμπάω κάποιον, στην τοπική διάλεκτο.
14. Επώνυμο Χρυσιωτών, που θυμίζει λαχανικό.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Κάτω, στην τοπική διάλεκτο - Το βουνό, που στους πρόποδες του βρίσκεται η Χρύσω.
2. Γράμματα ποιητικά.
3. Δικά μου, στην τοπική διάλεκτο - Δέντρο, που το ξύλο του έχει μεγάλη αντοχή.
6. Επιφώνημα έκπληξης.
7. Δουλεύεις, στην τοπική διάλεκτο - Συννεφιά
9. Καθόλου, στην τοπική διάλεκτο.
10. Προς τα επάνω, στην τοπική διάλεκτο.
13. Το παλιό όνομα του χωριού Μαυρομμάτα.
14. Σκυλί, στην τοπική διάλεκτο.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

Οι μοναδικοί οικονομικοί πόροι του Συλλόγου και της εφημερίδας μας είναι οι συνδρομές σας. Μην τις ξεχνάτε.

Μπορείτε να τις στείλετε στην ταμία του Συλλόγου κα. Γιαννιώτη-Οικονόμου Λίτσα τηλ. 210-6777668

Η γλυκιά πλευρά της ζωής
Η φίρμα Rammos εκτελεί παραγγελίες γενεθλίων, γάμων, κ.λ.π.
Τούρτες ζωγραφικής, παγωτά, γλυκά με την καλύτερη ποιότητα

**ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ
Α/ΦΟΙ ΡΑΜΜΟΥ**

Καταστήματα Λαμίας: Πλ. Πάρκου τηλ: 22310-38887

Τρούμαν 4 τηλ: 22310-31867

• Πατρόκλου 45 τηλ: 22310-46050

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ - ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: Καρπενησίου 20 Λαμία τηλ: 22310-22913

**GUS
KOSTOPANAGIOTIS
804-792-8817**

2320 Riverside Drive Danville, VA 24540

Ένας ακόμα λόγος για να έρθετε στη Χρύσω το Πάσχα

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

τους χωριανούς όλους να γλεντούν αγαπημένοι, δίνοντας αληθινό νόημα στο μήνυμα αγάπης του Χριστού.

Φέτος τα πράγματα φαίνεται ότι θα είναι ακόμα καλύτερα, αφού τα τερτίπια του καιρού που πολλές φορές μας χαλούσαν την παράδοση αυτή, θα «αντιμετωπιστούν» κατάλληλα. Πώς; Με τη βοήθεια του Συλλόγου μας και με την προσωπική του προσφορά εργασίας, ο χωριανός μας **Παναγιώτης Π. Καράνης**, έφτιαξε μια λυόμενη και ανθεκτική κατασκευή-σκέπαστρο για το χώρο του ψησίματος και των τραπεζιών και έτσι το γύρισμα του οβελίου και όλα όσα το συνοδεύουν θα γίνουν απρόσκοπτα, χωρίς το φόβο των πιθανών δύσκολων καιρικών συνθηκών.

Ένας ακόμη λόγος λοιπόν για να επισκεφθούμε το όμορφο χωριό μας τις άγιες μέρες του Πάσχα προστίθεται στην αγάπη μας γι' αυτό και σίγουρα η Χρύσω θα μας ανταμείψει με τη φιλοξενία των ανθρώπων της και τις ομορφιές της.

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ ΜΕ ΥΓΕΙΑ

Ανοιξιάτικες εικόνες

Ευρυτανική φύση

Χαρούμενα χαμογελάει η μέρα και τα κοπάδια βγήκαν στη βοσκή, σε λίγο γλυκοκέλαδη φλογέρα μαζί με τα πουλιά θα τραγουδεί.

Πεταλουδίτσες βγήκαν στο σεργιάνι και χελιδόνια σπαθωτά στον ουρανό, μοσχοβολάει η γλάστρα απ' το γεράνι χοροπηδάει τ' αρνάκι στο βουνό.

Οι παπαρούνες ντροπαλές στα πλάγια στήσαν ατέλειωτο τρελό χορό,

χίλια λουλούδια σπέρνουν μάγια μεσ' στο λιβάδι, σε κάθε αγρό.

Στου ήλιου την μοναδική λαμπράδα, Στ' Απριλομάη τη δροσόλουση χαρά Η φύση πνίγεται στην πρασινάδα, λαμποκοπούν τ' ασήμια στα νερά.

Μεθάει η μέλισσα, χορεύει η γύρη τ' αηδόνια τραγουδάνε τη ζωή, Ελάτε όλοι στις χαράς το πανηγύρι Χαρείτε αδέρφια, γιορτάζει η Γη.

Ευρυτανική φύση

Η σύνθεση του ποιήματος και οι φωτογραφίες είναι του Σεραφείμ Χαντζόπουλου

**ΕΝΩΜΕΝΗ
ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΪΑ
ΛΑΜΙΑΣ**
4ο χλμ. Λαμίας - Στυλίδας
Λαμία
Τηλ: 22310-32191
Fax: 22310-42095

Παράκληση

Όπως γνωρίζετε, τα «Χρυσιώτικα Νέα» είναι μια μικρή τοπική εφημερίδα και δεν έχει τα μέσα να πληροφορείται όσα συμβαίνουν, ευχάριστα ή δυσάρεστα, στους αγαπητούς μας συντοπίτες.

Γι' αυτό σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε, αν θέλετε να δημοσιεύουμε, ό,τι ευχάριστο ή δυσάρεστο σας συνέβη (Γεννήσεις, Θάνατοι, Μνημόσυνα, Επιτυχίες, Αποφοιτήσεις από σχολές, Διάφορες διακρίσεις κ.λ.π.).

Επίσης να μας ενημερώνετε για την αλλαγή της διεύθυνσής σας, ώστε να παίρνετε την εφημερίδα μας.

Οι χοροί του Συλλόγου μας

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

ρεσαν να παρευρεθούν λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων.

Και οι δύο χοροί πραγματοποιήθηκαν σε ευρύχωρες, ωραία διακοσμημένες αίθουσες με καλή ταξινόμηση των τραπεζιών, που επέτρεπε την άνετη επαφή των συγχωριανών μας. Οι ορχήστρες έπαιξαν στην αρχή ήσυχη μουσική και λαϊκά τραγούδια και στη συνέχεια δημοτική μουσική, που σήκωσε τους Χρυσιώτες και τους φίλους τους στην πίστα και χόρεψαν για αρκετή ώρα.

Ενδιάμεσα και στους δύο χορούς έγινε η λαχειοφόρος αγορά, όπου μοιράστηκαν πολλά και καλά δώρα.

Ακολουθεί ο χαιρετισμός του συγχωριανού μας βουλευτή κ. **Ηλία Καρανίκα**.

Αγαπητοί Συμπatriώτες,
Καλή Χρονιά

Θέλω να σας ευχαριστήσω θερμά για την πρόσκλησή σας αλλά οι υποχρεώσεις μου σε έκτακτο τομέα εργασίας στη Βουλή

δεν μου επιτρέπει απόψε να είμαι κοντά σας.

Θέλω ολόψυχα να σας ευχηθώ Υγεία και κάθε Ευτυχία για το νέο έτος και ταυτόχρονα να τονίσω για άλλη μια φορά πόσο σημαντική είναι η δραστηριότητα Συλλόγων όπως ο δικός μας για τη συνοχή, τις προτεραιότητες και τις ανάγκες ιδιαίτερης πατρίδας και των συντοπιτών μας. Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, ο δεσμός μας με τη ρίζα, τον τόπο, τον πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα και τους ανθρώπους της περιοχής μας είναι αναγκαία για τη συλλογική μας μνήμη, τη ζεστασιά αλλά και την ίδια την πρόοδο του τόπου.

Εύχομαι ότι κάποια από τις μέρες του νέου έτους 2010 που διανύουμε, θα έχουμε την ευκαιρία να ανταμώσουμε με χαρά και να μοιραστούμε σκέψεις και ευχές για ένα πιο δημιουργικό και αισιόδοξο μέλλον.

Σας εύχομαι και πάλι Χρόνια Πολλά και Δημιουργικό το 2010

Με εκτίμηση
Ηλίας Καρανίκας

Περισσότερες φωτογραφίες
απ' τους χορούς μας
στη σελ. 8

**ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ ΠΑΝΤΟΣ
ΤΥΠΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**
Ταυγέτου 42 Κολιάτσου Αθήνα
τηλ: 210-2237288

ΕΘΝΙΚΗ Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΑΛΚΙΑ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος
Α.Ε.Ε.Γ.Α. "Η ΕΘΝΙΚΗ" ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
Καρπενήσι: Τηλ 22370-25055 - 6
• Κιν: 6974-466161

ΜΕΛΙΣΣΟΠΑΡΑΓΩΓΗ
Μέλι γνήσιο (έλατος - λουλούδι)
Δημήτριος Μαντής
Ν. Ευρυτανία - Λαμία
Τηλ.: 22310-69272 κιν: 6974117489

Τα μονοπάτια της Χρύσως

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

Σούιλα και στο κάτω γεφύρι δεξιά πήγαινε προς **Κερασσώρι - Βίβιανη - Καρπενήσι** κ.λ.π. όπως πάει και σήμερα ο αυτοκινητόδρομος. Περνώντας το κάτω γεφύρι, πήγαινε προς όλα τα σπίτια και κτήματα, παραποταμώς του Γαβρενήτη. Αριστερά ανέβαινε προς κτήματα και σπίτια, Παλαιοχώρι και Μέγα Χωράφι, όπου ήταν πολλές οικογένειες (σήμερα δυστυχώς μόνο μία). Και ευθεία στην πλαγιά πήγαινε προς παλαιά Κερέσοβα - Αϊ Γιάννη - Δάφνη (παλαιά Κουφάλα) - Μαυρομάτα (παλαιά Ελσάνη) κι από εκεί στον αρχαίο οικισμό Κύφου (πρώην βασιλείο των Κυφών με βασιλιά τον Γουνέα κατά τον Όμηρο). Κατόπιν φτάνεις στη Νεράδα (πρώην Σπινάσσα) και Καρδίτσα. Όλες αυτές οι διαδρομές μέχρι το 1967 περίπου, που έγινε

Μονοπάτι προς Βαθύ - Πάσση - Κερασσώρι.
Φωτογραφία στη θέση Ράχη Καρίτσα, αριστερά διακρίνεται μέρος του τοίχου (ξερολιθιά), που προστάτευε το κτήμα της εκκλησίας.
Φωτογραφία Ηλίας Α. Καρανίκας Μάιος 2009.

Στης Χρύσως τις ανηφοριές στα πέτρινα γεφύρια περνούν οι νιοι κι οι όμορφες και παν στα πανηγύρια.

Εκεί περνάει κι η αγάπη μου στα κόκκινα ντυμένη κι εμένα τη φτωχή καρδιά την καίει τη μαραίνει.

Άλλος δρόμος επίσης απ' το χωριό μας ήταν αυτός που πήγαινε προς Αγ. Δημήτριο και στη συνέχεια ανέβαινε προς Περδίκι, Μάραθο, Άγραφα κ.λ.π. Υπήρχε και το μονοπάτι που πήγαινε από Ράχη Καρίτσα - Βαθύ - Βρύση του Πάσση και έγερνε για Κερασσώρι. Κυρίως χρησιμοποιούνταν τους καλοκαιρινούς μήνες από πεζούς και ζώα με ελαφρύ φορτίο λόγω μεγάλης ανηφόρας - κατηφόρας, ήταν όμως πολύ σύντομη διαδρομή. Τέλος υπήρχε και ο δρόμος από Άι Θανάση - Λιντίνα - Ασημίνικα - Λακκόματα και απ' εκεί σε οικισμούς του Μαραθού όπως Σέλλο - Κλωποκίτσα κ.λ.π. Κι αυτός εξυμνητούσε περισσότερο τους καλοκαιρινούς μήνες ανθρώπους, που είχαν τα κτήματα ή που έβγαζαν τα κοπάδια τους στο βουνό.

Όλα τα μονοπάτια αυτά εκείνη την εποχή συντηρούνταν με μικρές πιστώσεις, αλλά κυρίως με προσωπική εργασία, που όλοι ήταν υποχρεωμένοι να προσφέρουν. Ακόμη υπάρχουν τοιχάκια, ξερολιθιά σε άριστη κατάσταση, καθώς και τα πέτρινα μονότοξα γεφύρια. Τα περισσότερα όμως έχουν καταστραφεί, είτε από εγκατάλειψη είτε από την άναρχη και χωρίς ουσιαστική μελέτη διάνοιξη των δρόμων.

Σήμερα, ελάχιστοι άνθρωποι μετρημένοι στα δάχτυλα είναι αυτοί που χρησιμοποιούν ή συντηρούν τα παλιά μονοπάτια. Όλοι κυκλοφορούν με αυτοκίνητα και μάλιστα 4Χ4! Τα μονοπάτια που κάποτε έδιναν ζωή μεταφέροντας αγροτικά προϊόντα από τα γύρω κτήματα, ξύλα και όλα τα απαραίτητα εφόδια, σήμερα είναι αδιάβατα. Και ήταν αυτά τα μονοπάτια που μεγάλωσαν γενιές και γενιές ανθρώπων, που ακολούθησαν το δρόμο της ξενιτιάς πολλοί νέοι, είτε για εσωτερική μετανάστευση, είτε για το εξωτερικό. Γιατί όπως ξέρουμε το χωριό μας αλλά και όλη η Ευρυτανία δεν έχει τίποτα άλλο να εξάγει εκτός απ' τα ... παιδιά της. Και σ' αυτό εκτός από τη φτώχεια και την έλλειψη παραγωγής, βοήθησαν οι λάθος πολιτικές των τότε κυβερνήσεων, που δεν έκαναν τί-

Μουλαρόδρομος προς Άγιο Δημήτριο στη θέση Γεφυριώτης.
Φωτογραφία Ηλίας Α. Καρανίκας Ιανουάριος 2010.

Μουλαρόδρομος προς Άγιο Δημήτριο στη θέση «Αγγέλη» κτήμα Κ. Καλτσή. Διακρίνεται μέρος απ' το καλντερίμι σε καλή κατάσταση. Φωτογραφία Ηλίας Α. Καρανίκας Ιανουάριος 2010.

ποτα να μας κρατήσουν στα χωριά, αλλά έκαναν τα πάντα να φύγουμε, να ρημάξουν τα χωριά και να μαζευτούμε στις πόλεις, ώστε να έχουν φθηνά εργατικά χέρια και να θησαυρίζουν οι εργολάβοι πουλώντας κλουβιά, που τα ονόμαζαν διαμερίσματα.

Να πως περιγράφει στο παρα-

θούν και να διατηρηθούν κάποια τμήματα μονοπατιών όπως αυτό από τη στροφή στο λαγκάδι του Αγ. Θεοδώρου μέχρι τον Αγ. Σεραφείμ. Και τμήμα για τον Αγ. Δημήτριο από τ' Αγγίδια μέχρι το κτήμα του **Κ. Καλτσή**, στου «Αγγέλη». Καθώς και αυτό από το κτήμα «Καρίτσα» μέχρι τη βρύση του Πάσση.

Μάνθος Χειλάς: Απ' τους ελάχιστους εναπομείναντες, που ακούρατος χειμώνα και καλοκαίρι γυρίζει βουνά - λαγκάδια και μονοπάτια. Το τσεκούρι απαραίτητο εργαλείο για την επιβίωση του κοπαδιού. Φωτογραφία Ηλίας Α. Καρανίκας Ιανουάριος 2010.

κάτω τραγούδι ο **Γ. Σαρρής** τον νέο που φεύγει με την ελπίδα ότι του χρόνου θα γυρίσει:

Κορίτσια απ' τον Παλιόπυργο κι από τον Αϊ Δημήτρη το φετινό το καλοκαίρι δε θα με ξαναδείτε.

Η φτώχεια με ανάγκασε να φύγω για τα ξένα κι αφήνω μάνα κι αδερφές αγάπη μου και σένα.

Πιστεύω σήμερα με πολλή προσπάθεια και θέληση αλλά και χρήματα, θα μπορούσαν να συντηρη-

Από εκεί εύκολα κανείς ανεβαίνει στο Καυκί.

Όλοι γνωρίζουμε ότι σε άλλες περιοχές της χώρας, κυρίως Ηπειρο και Πελοπόννησο αλλά και πολλά νησιά, τα μονοπάτια έχουν χαρτογραφηθεί, συντηρηθεί και αξιοποιούνται για τουριστικούς λόγους. Αυτό μαζί και με άλλες υποδομές και υπηρεσίες είναι ένα καλό κίνητρο για μια μορφή ανάπτυξης της περιοχής μας, έτσι που να παραμείνουν οι ελάχιστοι που απέμειναν στα χωριά, αλλά και με την ελπίδα κάποιοι να επιστρέψουν.

Μονοπάτι από Χοροστάσι - Πετράλωνα - Βρωμονέρι - Καμαράκια - Βαένη - Κοκκινόβρυση. Φωτογραφία στη θέση «Μπλό». Δεξιά διακρίνεται μέρος από το λεγόμενο «Κλούρι», μάντρα με ξερολιθιά, μήκος τεσσάρων περίπου χιλιομέτρων, από Άγιο Θεόδωρο μέχρι θέση Πορτίτσα.
Φωτογραφία: Ηλίας Α. Καρανίκας Δεκέμβριος 2009.

ο αμαξόδρομος, διανύονταν με τα πόδια, με τα μουλάρια και με τα συμπαθή γαϊδουράκια.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο δρόμος που κατεβαίνει προς τα στενά Σούιλα, είχε μεγάλη κίνηση μέρα και νύχτα, είχε παράδοση και λόγω του άγριου τοπίου, των βράχων δεξιά - αριστερά και της θορυβώδους κοίτης του χειμάρρου, είχαν πλάσει πολλές ιστορίες για φαντάσματα, νεράιδες και δράκους (μας τα έλεγαν μικρά και ανατριχιάζαμε). Εκεί βρέθηκαν τα λείψανα του Αγ. Σεραφείμ Κορώνης, εξού και το εικόνισμα του Αγίου και το εκκλησάκι. Έχει ιστορία εκεί, το Δεκέμβρη του 1942, έγινε μάχη με τμήμα των ιταλικών δυνάμεων

κατοχής, από ομάδα ανταρτών με αρχηγό το χωριανό μας **Βασίλη Πριόβολο (καπετάν Ερμή)**. Λεπτομέρειες στο βιβλίο του χωριανού μας δασκάλου **Χαράλαμπος Μπετσαθά** με τίτλο «Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ» έκδοση 1992. Από αυτό το δρόμο ανέβαιναν ή κατέβαιναν οι νυφάδες και οι γαμπροί με τα συμπεθερικά και σχημάτιζαν ένα πολύχρωμο κομμάτι από ανθρώπους και ζώα στολισμένα με κεντητές κουβέρτες στον αργαλειό και μαντήλια κρεμασμένα στο λαιμό.

Να πως περιγράφει στο δίστιχο ο αείμνηστος χωριανός μας **Γιώργος Σαρρής** (όπως μου το διηγήθηκε ο αξέχαστος **Κωνσταντίνος Τσιλιγιάννης**):

Τμήμα του κυριότερου μουλαρόδρομου εξόδου απ' το χωριό στη θέση Κόκκινη στράτα προς πάνω γεφύρι. Διακρίνεται το γεφύρι, ο Άγιος Σεραφείμ και η πέτρινη θρύση. Φωτογραφία Ηλίας Α. Καρανίκας Ιανουάριος 2010.

Από τις δραστηριότητες της Πανευρυτανικής Ένωσης

ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΣΕ ΔΥΟ (2) ΤΟΜΟΥΣ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΡΑΦΩΝ

Ένας πραγματικός άθλος ολοκληρώθηκε τον περασμένο Νοέμβριο. Και ο άθλος αυτός είναι το – κατά κοινή ομολογία – λίαν πετυχημένο τριήμερο επιστημονικό συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Αγράφων στις 8, 9 και 10 Αυγούστου 2008 (Τροβάτο, Άγραφα και Βραγγιανά, αντίστοιχα) και ολοκληρώθηκε πρόσφατα με την έκδοση των πρακτικών του σε δύο (2) τόμους από την Πανευρυτανική Ένωση με τον τίτλο: «**Τα Άγραφα στη διαδρομή της Ιστορίας**», Αθήνα 2009.

Ο Α΄ τόμος (576 σελ.) του μνημειώδους αυτού έργου, που προλογίζεται από τους Νομάρχη Ευρυτανίας κ. **Κ. Κοντογεώργο** και το Δήμαρχο Αγράφων κ. **Χρ. Μπούρα**, περιλαμβάνει, εκτός της εισαγωγής του προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής κ. **Κ. Παπαδόπουλου** και των σχετικών προσφωνήσεων και χαιρετισμών, τις εισηγήσεις των τριών (3) πρώτων συνεδριάσεων στο Τροβάτο και στα Άγραφα. Συγκεκριμένα:

Η **α΄ Συνεδρίαση** περιλαμβάνει επτά (7) εισηγήσεις εκ των οποίων οι πέντε (5) αναφέρονται στην τοπική ιστορία του Τροβάτου, όπου πραγματοποιήθηκε και η πρώτη συνεδρίαση, και οι υπόλοιπες δύο (2) στην Επισκοπή Λιτζάς και Αγράφων.

Η **β΄ Συνεδρίαση**, που πραγματοποιήθηκε στο χωριό Άγραφα, περιλαμβάνει δεκατρείς (13) συνολικά εισηγήσεις και μία παρέμβαση, σχετικές με την ιστορία της περιοχής των Αγράφων από τους αρχαίους χρόνους μέχρι και την προεπαναστατική περίοδο.

Τέλος, το **α΄ μέρος της γ΄ Συνεδρίασης** ήταν αφιερωμένο στο θρυλικό ήρωα των Αγράφων, τον Κατσαντώνη (εννιά (9) εισηγήσεις)

Ο Β΄ τόμος στις 472 σελίδες του περιλαμβάνει το **β΄ μέρος της γ΄ Συνεδρίασης** και τις υπόλοιπες τρεις (3) συνεδριάσεις, που πραγματοποιήθηκαν στα χωριά Άγραφα και Μεγάλα Βραγγιανά.

Στο **β΄ μέρος της γ΄ συνεδρίασης** υπάρχουν οι εισηγήσεις οι σχετικές με τους Σαρακατσαναίους και τα δημοτικά τραγούδια των Αγράφων, ενώ η **δ΄ συνεδρίαση** περιλαμβάνει θέματα σχετικά με τη νεότερη ιστορία των Αγράφων.

Τέλος, στις **ε΄ και στ΄ συνεδριάσεις** περιέχονται οι εισηγήσεις οι σχετικές με τις Σχολές των Αγράφων, το μοναστήρι της Στάνας, η ανάπτυξη της αγιογραφίας στην περιοχή κ.λπ., καθώς και εύστοχες πα-

ρεμβάσεις των συνέδρων.

Στις τελευταίες σελίδες του Β΄ τόμου βρίσκονται τα ευρετήρια ονομάτων, ξενόγλωσσων ονομάτων και τόπων (σελ. 985-1024) καθώς και ένα έγχρωμο δεκαεξασέλιδο με φωτογραφίες από τη διεξαγωγή του Συνεδρίου.

Σημειώνεται, ότι το παραπάνω μνημειώδες έργο εκδόθηκε από την Πανευρυτανική Ένωση, με την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ευρυτανίας και με χορηγία του Αγραφιότη επιχειρηματία κ. **Στέφανου Κωστούλα**. Η παρουσίασή του θα γίνει σύντομα σε Αθήνα, Βοιωτία, Λαμία, Αγρίνιο κ.α. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να το αναζητήσουν προς το παρόν στα Γραφεία της Πανευρυτανικής Ένωσης (Κλεισθένους 17, Αθήνα, τηλ. 2103240001), στους τοπικούς συλλόγους Τροβάτου, Αγράφων και Μεγάλων Βραγγιανών, στο Καρπενήσι (Βιβλιοπωλείο κ. Σπυριδούλας Κρουστάλλη), και στα κεντρικά Βιβλιοπωλεία της «Εστίας» και του «Ιανού» (Αθήνα).

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΣΤΑΦΥΛΑ «ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ»

Ένα ακόμα βιβλίο του **Μιχάλη Σταφυλά** εκδόθηκε πρόσφατα από την Πανευρυτανική Ένωση. Πρόκειται για την «**Επιστροφή στο παρελθόν, Μαρτυρίες σε πρώτο πρόσωπο**», Αθήνα 2010, σελ. 248. Σύμφωνα με τον ίδιο το συγγραφέα: «**Αυτό το βιβλίο δεν ανήκει σε κανένα είδος του λόγου. Δεν είναι μυθιστόρημα, ούτε αυτοβιογραφικό με την έννοια που δίνουμε σ' αυτά. Είναι μια καταγραφή γεγονότων όπως τα βλέπει**

να εξελίσσονται ένα δεκαπεντάχρονο παιδί που μεγαλώνει κάτω από την ασφυκτική πίεσή τους. Και καθώς μεγαλώνει και συμμετέχει στις εξελίξεις διαμορφώνει το χαρακτήρα του και τον τρόπο που βλέπει και αισθάνεται τα όσα διαδραματίζονται. Δυστυχώς τα περισσότερα χρόνια ήταν δίσεχτα, με σκληρές Αρχαίες τραγωδίας, Δικτατορίες, Πολέμους, Κατοχή, Τρομοκρατία, Επεμβάσεις ξένων, Εμφύλιο... Μέσα από όλα αυτά οι προσδοκίες δίνουν ανάσες χαράς και ελπίδας για μια καλύτερη κοινωνία χωρίς αντιπαλότητες».

Το βιβλίο αυτό του **Μιχάλη Σταφυλά**, γραμμένο στο πρώτο πρόσωπο, αποτελείται από 16 κεφάλαια. Αρχίζει με τη ζωή πριν από τον πόλεμο στη γενέτειρά του, τη Γρανίτσα, συνεχίζει με τα μαθητικά του χρόνια και τις περιπέτειές του στα Γυμνάσια

Αγρινίου και Καρπενησίου κατά τη μεταξική δικτατορία, τις πικρές αναμνήσεις του από τον πόλεμο, την κατοχή και την ηρωική αντίσταση, κυρίως, στην Ευρυτανία, τη ματωμένη απελευθέρωση, την αναπηρία της κρατικής μηχανής, τη μη στράτευσή του με «νόμιμο» ρουσφέτι και ακολουθούν μαρτυρίες του για τα πέτρινα χρόνια.

Ο **Μιχάλης Σταφυλάς** καταγράφει στη συνέχεια, και πάντα σε πρώτο πρόσωπο, γεγονότα και αναφορές στη δικτατορία των Απριλιανών καθώς και στις περιπέτειές του και την «εκτόπισή» του στην «αλησμόνητη» Λάρισα, όπου είχε πλουσιότερη πολιτιστική και πνευματική δραστηριότητα. Εκεί μάλιστα εντυπωσίαζε καθημερινά τους Λαρισαίους με τα χρονογραφήματά του στην εφημερίδα «Ελευθερία», τα οποία προσδιόριζαν, σύμφωνα με δήλωση του τότε Δημάρχου **Χατζηγιάννη**, στους πολυπληθείς αναγνώστες του «την αισιοδοξία ή την απαισιοδοξία της κάθε μέρας». Ακολούθως ο σ. αναφέρεται στα πνευματικά παιδιά του, τη «**Θεσσαλική Εστία**» και την «**Πνευματική Ζωή**» με τις παράλληλες εκδόσεις της «**Διαρκούς Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας**», αλλά και των «**Ανθολογιών**» του, την επαφή του με τον **Ναζίμ Χικμέτ** και την πλουσιότερη συγγραφική παραγωγή του (θεατρικά, πεζογραφικά, ποιητικά, ιστορικά, δοκιμακία κ.ά.). Τα τελευταία κεφάλαια του βιβλίου του αυτού είναι αφιερωμένα στις εκδρομές και τα ταξίδια του στην μαρτυρική Κύπρο, καθώς και σε πολλές άλλες χώρες, είτε για να συμμετάσχει σε διάφορα διεθνή συνέδρια είτε ως απλός περιηγητής τους.

Τέλος, όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί ο Καθηγητής κ. **Κλεομένης Κουτσούκης**, το βιβλίο «**Επιστροφή στο παρελθόν**» του **Μιχάλη Σταφυλά** αποτελεί «**αυθεντικό απόσταγμα της εμπειρίας ενός πνευματικού ανθρώπου, που έζησε τόσες συγκλονιστικές αλλαγές στη χώρα μας τον 20^ο αιώνα**» και οπωσδήποτε αυτό «**είναι χρήσιμο για κάθε ερευνητή και μελετητή της νεότερης ελληνικής κοινωνίας και πολιτικής**», οι δε μαρτυρίες του «**προβάλλουν πειστικά και ανάγλυφα την ανθρωπογεωγραφία της Ευρυτανίας**».

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΓΚΙΟΛΙΑ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ.

Η Πανευρυτανική Ένωση, υλοποιώντας σχετικό πρόγραμμά της για την προσέγγιση και την προβολή του έργου πνευματικών ταγών του τόπου μας, οι οποίοι έθεσαν ως βασικό σκοπό τους να «υπηρετήσουν και να προσφέρουν με καθιονδήποτε τρόπο στο κοινό των Ευρυτάνων» διοργάνωσε στην Αθήνα κατά το παρελθόν έτος (22-2- 2009), και σε συνεργασία με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους – Αρχεία Ν. Ευρυτανίας, ημερίδα με θέμα: «**Πνευματικές προσεγγίσεις. Η περίπτωση του Μάρκου**

Γκιόλια».

Καρπός της πετυχημένης αυτής ημερίδας είναι και η έκδοση του παραπάνω τόμου, ο οποίος είναι «διπλά πολύτιμος». Και, είναι διπλά πολύτιμος, γιατί, αφενός μεν, διατηρεί στη μνήμη τις εμπειριστάτες ημερίδας, μέσω της δημοσίευσης των πρακτικών της, αφετέρου δε γιατί περιλαμβάνει την Εργογραφία – Βιβλιογραφία του **Μάρκου Γκιόλια**, καρπός ερευνητικού μόχθου της κ. **Μεταξούλας Μανικάρου**.

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το α΄ μέρος περιλαμβάνει τον πρόλογο (σελ. 7-8), το εισαγωγικό μέρος (13-15) και τις εισηγήσεις των κ.κ. **Χαριδήμου Τσούκκα** (17-22), **Μεταξούλας Μανικάρου** (23-42), **Νίκου Καρπιδιάκη**(43-48), **Γιάννη Μηλιού** (49-61), **Μαρίας Παναγιωτοπούλου – Μποτονάκη** (63-82) και **Ελευθερίου Αλεξάκη** (83-110). Ακολουθούν ευχαριστίες του τιμώμενου συγγραφέα (111-112).

Το β΄ μέρος, όπως προαναφέρθηκε, περιλαμβάνει την εργογραφία (115-131) και την βιβλιογραφία (131-143) του πολυγραφότατου Ευρυτάνου ιστορικού και ερευνητή **Μάρκου Γκιόλια**, καρπός ερευνητικού μόχθου, όπως προαναφέρθηκε, της κ. **Μεταξούλας Μανικάρου**. Με τον τρόπο αυτό, «δίνεται η δυνατότητα στο μελλοντικό ιστορικό ερευνητή να έχει ένα πλήρη, έγκυρο και ολοκληρωμένο οδηγό του έργου του Μάρκου Γκιόλια ως σημείο αναφοράς περαιτέρω επιστημονικής έρευνας. Το έργο υπήρξε και πολύμοχθο και επίπονο...» (πρόλογο, σελ. 8). Στο τέλος παρατίθεται ευρετήριο Κύριων Ονομάτων (145-149).

Τέλος, το έργο αυτό διατίθεται από την Πανευρυτανική Ένωση, δωρεάν, στα σχολεία της Ευρυτανίας και της Αιτωλοακαρνανίας, στις βιβλιοθήκες των δήμων και των συλλόγων της Ευρυτανίας, σε ιστορικούς ερευνητές κ.ά.

**ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ
ΡΑΜΜΟΣ**

Σύγχρονο κέντρο φωτοτυπογραφικών εφαρμογών και δικτυοεργασιών

Σμικρόνσεις
Σημειώσεις
Πτυχιακές εργασίες
εργασίες σπουδαστών
βιογραφικά
scanner
Εκτύπωση cd - Δισκέτα -USB
Plotter σχεδίων

Καραϊσκάκη 611Α, Ασπί (Παλιόεργο)
Τηλ -fax: 2231 6 52531

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ιδιοκτησία: Σύλλογος Χρυσιωτών Ευρυτανίας "Η ΠΑΝΑΓΙΑ"
Εκδότης: Τριανταφύλλου Γρηγόρης
Κλεισόυρας 8, Ν. Ηράκλειο 14121
Τηλ.-Fax: 210-2832243
e-mail: gtriantaf@sch.gr
Συντακτική Επιτροπή:
Καραθάνου Ιωάννα Φ.,
Κρυστάλλη Αλεξάνδρα,
Μπετσαβάς Χαράλαμπος Δ.,
Καρανίκας Αντώνης,
Γαϊτάνου Πανωραία
Συνδρομή ετήσια: 5 ευρώ
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση:
Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & ΥΙΟΙ Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον
Τηλ.- Fax: 210-2619003 & 210-2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Παναγιώτα Καρανίκα-Πουλάκη

σφερε την φιλοξενία της απλόχερα.
Υπήρξε μια λατρευτή σύζυγος, μητέρα και γιαγιά. Αξιώθηκε να χαρεί τρία εγγόνια, τον Κώστα, τη Μαρία και το Γιώργο.
Όμως, τα τελευταία τρία χρόνια αναμετρήθηκε σκληρά με την αρρώστια στην οποία αντιστάθηκε με λεβεντιά κι υπομονή.
Ώσπου τελικά ηττήθηκε.
Στις 13 Φεβρουαρίου 2010 η ψυχή της ταξίδεψε στον ουρανό...

- Πρέπει να φύγω...
- Δε θα σ' αφήσω!!!
- Λυπάμαι...
- Μανούλα!!!

Ένα δάκρυ και μετά το βλέμμα βασίλειψε... οι φτερούγες του αγγέλου... σιωπή...

Έτσι αθόρυβα κι απλά...

Μανούλα έφυγες...

Κι άδειασε το σπίτι μας κι η αγκαλιά μας...
Βούρκωσε ο ουρανός κι η ζωή μας...
Μανούλα έφυγες...

Πήρες μαζί σου το τρυφερό χάδι και τα γλυκά λόγια παρηγοριάς...
Κι άφησες πίσω μοναχές τις αγάπες σου να θρηνούν χωρίς ελπίδα...
Μανούλα!!!

Πόνος βαθύς, οξύς, αδυσώπητος...
Μανούλα!!!!!!

Γεννήθηκε στη Χρύσω το 1929.
Ήταν μία από τα έξι παιδιά των αειμνηστων Μαρίας και Αντώνη Καρανίκα, συνετή και καλοπροαίρετη.
Τα παιδικά της χρόνια ήταν δύσκολα. Βίωσε πολλές κακουχίες μέσα στα δεινά που μάστιζαν τον τόπο.
Μετά τον πόλεμο πήγε στην Αθήνα για να εργαστεί όπου εκεί αργότερα γνώρισε τον αξέχαστο σύζυγό της Κώστα Πουλάκη με τον οποίο απέκτησε δύο παιδιά, το Γιώργο και τη Μαίρη.
Έζησε ευτυχισμένη με την οικογένειά της μέσα στη γαλήνη και τη θαλπωρή του ζεστού της σπιτικού.
Ήταν άξια και καλή νοικοκυρά. Πρό-

Οικονομική βοήθεια

Ενισχύστε οικονομικά τις προσπάθειες του Συλλόγου μας.
Μπορείτε να καταθέσετε χρήματα στο λογαριασμό του Συλλόγου μας στον αριθμό: **166-002101-111593 της τράπεζας ALPHA BANK** ή και μέσω αυτόματου μηχανήματος (ΑΤΜ) ή δίνοντας απευθείας χρήματα στην ταμία μας κ. **Γιαννιώτη - Οικονόμου Λίτσα (τηλ.: 210-6777668)**.
(Για να πάρετε απόδειξη του Συλλόγου καταθέτοντας στην τράπεζα ή στο ΑΤΜ, μπορείτε να κάνετε επώνυμη κατάθεση ή με το αποδεικτικό κατάθεσης να σας δώσουμε απόδειξη όταν μας το προσκομίσετε).
Ακόμη και η πλέον ελάχιστη οικονομική βοήθειά σας μας είναι απαραίτητη, γιατί θα στηρίξει σημαντικά την συνέχιση και ολοκλήρωση των προσπαθειών μας.

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ «ΜΑΡΟΥΛΗΣ» ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΩΤ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ

ΟΡΦΕΩΣ 192β ΑΙΓΑΛΕΩ 122 41
Τηλ: 210-3457819 & 210-3470988 Fax: 210-3470988
ΛΑΜΙΑ ΑΤΑΛΑΝΤΗ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
ΛΙΑΝΟΚΛΑΔΙ ΚΑΜΕΝΑ ΒΟΥΡΛΑ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΑΚΡΑΚΩΜΗ ΜΩΛΟΣ
ΣΠΕΡΧΕΙΑΔΑ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑ
Υπεύθυνος γραφείου Λαμίας: **Μαντζάνας Αθανάσιος**
Τηλ: 22310-52816/37137 - 3ο χλμ. Π.Ε.Ο. Λαμίας - Αθήνας
(Αθηνών 215 - έναντι αεροδρομίου)
Υπεύθυνος γραφείου Καρπενησίου: **Φαλλής Βασίλειος**
Τηλ: 22370-25925 - 2ο χλμ. Καρπενησίου - Λαμίας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

— Το ζεύγος **Στέργιου Πετράκη** και **Μάρθας Παναγάκου** απέκτησε την 1η Φεβρουαρίου το δεύτερο παιδί του, μια υγιέστατη κόρη.
Τους ευχόμαστε να είναι πάντα καλά και ευτυχισμένη.

Θάνατοι

— Απεβίωσε στην Αθήνα η **Παναγιώτα Καρανίκα - Πουλάκη**. Η κηδεία της έγινε στη Β' νεκροταφείο με την παρουσία πολλών συγγενών και φίλων της.
Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκέπασε.

Το Βελούχι χιονισμένο

Η συνταγή μας

Αρνίσιο μπούτι σε λαδόκολλα

Υλικά

- 1 ολόκληρο αρνίσιο μπούτι
- 2 σκελίδες σκόρδο σε φέτες
- 3 κουταλιές λάδι
- Αλάτι
- Πιπέρι
- Ρίγανη
- Καρφάκια γαρίφαλο
- Αλάτι
- Πιπέρι
- Χυμός από 2 λεμόνια
- Σπάγκος

Εκτέλεση

Πλένετε και στεγνώνετε το κρέας. Με κοφτερό μαχαίρι ανοίγετε βαθιές τρύπες στο κρέας.
Ρίχνετε αλατοπίπερο μέσα και σπρώχνετε από μία φέτα σκόρδο, ένα ολόκληρο γαρίφαλο και ρίγανη σε κάθε τρύπα. Αλείφετε με το λάδι. Κόβετε 3-4 μεγάλα κομμάτια λαδόκολλας. Ακουμπάτε επάνω το κρέας και περιχύνετε με το λεμόνι. Διπλώνετε το κρέας με τη λαδόκολλα 3-4 φορές να σκεπαστεί καλά και δένετε σφιχτά με σπάγκο για να μη χυθούν τα υγρά κατά τη διάρκεια του ψησίματος και ξεραθεί το κρέας.
Το βάζετε σε ταψί, σκεπάζετε με αλουμινόχαρτο και ψήνετε στον φούρνο στους 200 βαθμούς για 4-5 ώρες. Την τελευταία ώρα του ψησίματος βγάξετε το αλουμινόχαρτο.
Βγάξετε το κρέας από τον φούρνο, αφήνετε 5 λεπτά, το ξετυλίγετε από το χαρτί και το βάζετε σε πιατέλα. Γαρνίρετε με πατάτες ψητές.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΟΡΙΦΕΡ

ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΚΩΝ/ΝΟΣ Δ. ΜΟΥΡΤΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΤΗΛ: 22370-22738 & 6973314662 & 6988706940

ΚΑΦΕ - ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟ

Η ΔΡΟΣΙΑ

Γρηγόρης Μαρούλης

Κύπρου & Σόλωνος 19 Λαμία Τηλ: 22310-42146

Οι χοροί του Συλλόγου μας

Η Χρύσω μας είναι από τα πιο όμορφα χωριά της Ευρυτανίας, αν όχι της Ελλάδας. Με φυσικές ομορφιές, με ευχάριστο και υγιεινό κλίμα, με άφθονα τρεχούμενα και παγωμένα νερά, με φιλόξενους κατοίκους.

Επισκεφτείτε το, για ν' απολαύσετε τη φυσική ομορφιά, για να ξεκουραστείτε και να ηρεμήσετε. Λειτουργεί ο πρόσφατα ανακαινισμένος κοινοτικός ξενώνας με 13 κρεβάτια.

Πληροφορίες:
Θωμάς Καράνης
Τηλ.: 22370-31184

ΚΑΦΕ ΜΠΑΡ ΨΗΣΤΑΡΙΑ “Ο ΕΛΑΤΟΣ”

Το νεόκτιστο καφενείο του Γιώργου Μαρούλη στο χωριό μας προσφέρει πέρα απ' τον καφέ και το τσίπουρο και εκλεκτούς μεζέδες και φαγητό της ώρας.

Έτσι ο κάθε επισκέπτης του χωριού και όποιος άλλος επιθυμεί, μπορεί να βρει υπέροχο φαγητό όλες τις μέρες σ' ένα ζεστό και φιλικό περιβάλλον.

Ο Γιώργος χαμογελαστός, και καλοκαρδός, είναι πάντα έτοιμος να μας υποδεχθεί.
Τηλ.: 22370-31761